

TRANÅS KOMMUN

Budgetuppföljning 2022-10-31 med helårsprognos

Innehållsförteckning

Sammanställning av prognoskommentarer Tranås kommuns förvaltningar samt

bolagskoncernen.....	3
Sammanfattning.....	3
Helårsprognos år 2022	3
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.....	5
Händelser av väsentlig betydelse.....	6
Bilagor: Drift- och investeringsresultat i siffror.....	8
Driftutfall och helårsprognos för Tranås kommun 2022-10-31.....	8
Driftutfall och helårsprognos för Bolagskoncernen 2022-10-31.....	9
Tranås kommunkoncerns investeringsutfall och årsprognos 2022-10-31.....	9

Sammanställning av prognoskommentarer Tranås kommuns förvaltningar samt bolagskoncernen

Sammanfattning

- Befolkningen uppgick 1 november 2021 till 18 856 personer. Utfallet efter andra kvartalet (1 jan- 30 juni) var 18 896 personer vilket är 40 personer fler jämfört med 1 november 2021 och 22 fler än vid årsskiftet (2021-12-31: 18 874).
- Resultatet per sista oktober 2022 är 52,7 mkr. Utfallet vid samma tidpunkt föregående år var ett överskott om 51 mkr.
- Årets prognostiserade resultat för kommunen är positivt och beräknas till 48,2 mkr.
- Den prognostiserade budgetavvikelsen är positiv, 15,8 mkr, vilket motsvarar nämndernas budgetavvikelse. Statsbidraget för höga sjuklönekostnader har fördelats till respektive förvaltning och totalt har Tranås kommuns ersättning under 2022 uppgått till 6 mkr. I stora drag kommer nämndernas överskott av mer statsbidrag och lägre personalkostnader än budgeterat. De lägre personalkostnaderna beror dels på vakanser men även svårigheter att hitta vikarier vid frånvaro.
- Förändringen jämfört med föregående prognos (augusti 2022) är en förbättring med 14,2 mkr vilket främst beror på att socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden samt finansverksamheten har förbättrat sina prognoser. Nämnderna har totalt ett budgetöverskott på 15,8 mkr medan finansverksamheten har en prognos i enighet med budget.
- Bolagskoncernens helårsprognos är 28 mkr sämre än budget.
- Marknadsvärdesförändringar i kommunens placeringsportföljer ingår i prognosen med orealiserad förlust på -3,5 mkr. Försämringen beror på omvärldsförändringar. Totala tillgångar i placeringar var vid årets början 116 mkr.
- Nettoinvesteringarna uppgår per sista oktober till 64 mkr för kommunen och för hela koncernen till 180 mkr. Helårsprognosen för kommunens nettoinvesteringar 2022 uppskattas till 96,5 mkr. Utfallet föregående år var 89 mkr. Kommunkoncernens totala investeringar beräknas bli 264 mkr, vilket är 10 mkr högre än investeringsutfallet för år 2021.
- Den totala sjukfrånvaron för de anställdas sammanlagda arbetstid uppgår i oktober 2022 till 6,89 % (6,5 % oktober 2021). Långtidssjukfrånvaron uppgår i oktober 2022 till 1,68 % (2,07 % oktober 2021).
- Kommunens kostnader för sjukfrånvaro exklusive personalomkostnadspålägg är 11,5 mkr per sista oktober 2022 (9,1 mkr oktober 2021).

Helårsprognos år 2022

Helårsprognosen 2022 för Tranås kommun visar ett överskott om 48,2 mkr (f.g år 45,5 mkr). Det budgeterade resultatet uppgår till 32,4 mkr, varav prognosen motsvarar en positiv differens mot budget på 15,8 mkr. I prognosen är utdelning från de kommunala bolagen via Tranås Stadshus AB på 14 mkr inräknat. Beslut om utdelning har tagits till och med år 2023 med 10 mkr per år, men för år 2022 är utdelningen 4 mkr högre än de andra åren.

Bolagskoncernens helårsprognos är ett resultat på 3,1 mkr före finansiella poster, vilket är mycket sämre än det budgeterade resultatet 31,1 mkr. Den främsta anledningen till det sämre resultatet är kommunfullmäktiges beslut att AB Tranås bostäders resultat 2022 ska belastas av projektkostnader, 23 mkr, för Arena Tranås samt del av nybyggnad Holavedsgymnasiet som ej kommer att bli av. Även beslut om att riva Kungsparkens förskola innebär försämrat resultat för

AB Tranås bostäder. Tranås Energi AB redovisar en helårsprognos som är 4,6 mkr bättre än budget. För Tranås Energi är det främst den egna elproduktionen som leder till positiv resultatpåverkan.

Tranås kommun uppfyller kommunfullmäktiges långsiktiga mål om ett genomsnittligt resultat på 2 % av skatteintäkter och generella bidrag på tre år. Utfallet beräknas hamna på 3,7 % i genomsnitt för åren 2020-2022. Prognosen för det enskilda året 2022 är 3,7 % och därmed även målet för det enskilda året uppnås då kommunfullmäktige beslutade om ett resultatmål på 2,5%. Resultatnivån är enligt riktlinjen God ekonomisk hushållning som beslutades av fullmäktige 2021-02-22.

Alla nämnder förutom kommunstyrelsen redovisar utfall enligt budget eller överskott. För kommunstyrelsen är det HR- och arbetsmarknadsförvaltningen som prognosticerar underskott med -2,4 mkr. Totalt för nämnden är underskottet -1,7 mkr då kommunledningsförvaltningens prognos är positiv. HR- och arbetsmarknadsförvaltningen, som 2021 redovisade ett underskott med -14,7 mkr, har en målprognos på budget i balans vilket inte kommer att bli utfallet. Kostnader för försörjningsstöd är fortsatt den primära anledningen till att budgeten inte är i balans. Aktiva åtgärder pågår i förvaltningen för att minimera underskottet. Insatser som startats upp 2022 förväntas kunna ge ytterligare förbättringar framgent.

Barn- och utbildningsnämndens prognos är ett överskott på 11 mkr. Främsta orsaker till överskottet är ökade statliga bidrag, färre inskrivna barn i förskolan samt lägre personalkostnader.

Socialnämndens prognos är ett överskott på 6 mkr. Den kommunala hälso- och sjukvården samt verksamheten som bedriver särskilt boende för äldre prognostiserar stora överskott som beror delvis på riktade statsbidrag, delvis på vakanta tjänster och delvis på effektivt bedriven verksamhet. Ökad beställning av hemtjänst har lett till att hemtjänsten under året förbättrat sin prognos. Individ- och familjeomsorgen prognostiserar ett underskott, vilket beror dels på höga kostnader för placeringar, dels på konsultkostnader.

I teknik- och griftegårdsnämnden är kostavdelningens prognos ett underskott på -2 mkr. Underskottet beror på ökade kostnader för livsmedel samt lägre intäkter av måltidsförsäljning. Utredning pågår gällande hur kostavdelningens under- och överskott ska regleras år 2022 och framåt. Övriga avdelningar inom de skattefinansierade verksamheterna prognosticerar överskott vilket leder till att nämndens totala prognos är budget i balans.

Kultur- och fritidsnämndens prognos är budget i balans. Dock finns osäkerhet kring anläggningssidan där inflationen lett till ökade driftskostnader. För simhallen syntes i oktober ett trendbrott med ökat antal besök till simhallen vilket är glädjande. Lägre personalkostnader bidrar till positiv resultatpåverkan.

Bygg- och miljönämndens prognos är budget i balans.

Även om de flesta nämnders prognoser för 2022 är budget i balans eller överskott pågår arbete med effektiviseringar och besparingsåtgärder inom alla förvaltningar och nämnder för att kunna matcha framtidens kostnader. Åren 2023 och 2024 förväntas bli tuffa för kommunerna på grund av de stora kostnadsökningar den höga inflationen inneburit och kommer att innebära.

Finansverksamheten innefattar skatteintäkter och generella bidrag, kostnader för pensioner, försäkringar och nettokostnader för exploatering. Finansens prognos är i enighet med budget. Det finns både positiva och negativa avvikelser som leder fram till 0-prognosen. Kommunens skatteintäkter är bättre än budgeterat samt pensionskostnader och avstämningsposter för sociala avgifter är lägre än budgeterat. Den största negativa avvikelsen är uppbokning av avsättning för framtida kostnader kopplade till skyfallet och översvämningen sommaren 2021.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Efter två år med pandemi fanns en förhoppning om att kommuner och regioner med en rekordstark ekonomi skulle få tid att hantera pandemins långsiktiga konsekvenser och kommande demografiska utmaningar. Men återigen har verksamheterna kommit att påverkas av faktorer som kommuner och regioner inte råder över. Det korta ljusa framtidsscenarioet mörknade snabbt, främst till följd av kriget i Ukraina och de konsekvenser det medfört. Inflationstakten har drivits upp till historiska nivåer och tillsammans med stigande pensionskostnader bedömer Sveriges kommuner och regioner, SKR, att resultaten i sektorn faller kraftigt kommande två år.

Den höga inflationen har föranlett höjningar av reporäntan. Både inflationen och högre räntenivåer försämrar hushållens köpkraft. Det är inte längre frågan om Sverige går in i en lågkonjunktur utan om när. SKRs nuvarande prognos är att Sverige når normalkonjunktur i slutet av år 2025, men hur länge lågkonjunkturen håller i sig är svårt att förutspå. Osäkerhet finns kring kriget i Ukraina, utvecklingen av energipriserna, kommer högre räntenivåer ha effekt mot inflationen m.m. Samtidigt blir utmaningen med demografins utveckling alltmer kännbar. Behovet av vård och omsorg ökar samtidigt som det råder brist på arbetskraft.

Hur kan då denna starka ekonomi försvagas så snabbt?

För det första är det viktigt att påpeka att både 2020 och 2021 års starka resultat i kommunsektorn främst berodde på tillfälliga faktorer och inte på överskott i verksamheterna. Överskotten kom istället främst från höga statsbidrag, betydligt högre skatteintäkter än förväntat och också från en positiv börsutveckling som gjorde att värdet på finansiella placeringar växte rekordartat kombinerat med låg ränta på lån.

Även 2022 beräknas bli ett år med relativt starka resultat för kommunerna, så även för Tranås, tack vare att skatteintäkterna fortsätter att öka snabbt, men även för att pensionskostnaderna minskar jämfört med föregående år. Än syns inte de stora kostnadsökningarna i kommunens resultat. Det snabba fallet till 2023 är en följd av att inflationen ökat rekordsnabbt, till och med snabbare än skatteintäkterna. I synnerhet ökar priserna på vissa varor och tjänster såsom transporter, energi, livsmedel, byggkostnader, men även räntekostnaderna ökar. På kort tid har inflationen ätit upp sju års löneökningar. Inte minst påverkar inflationen pensionskostnaderna som för kommuner och regioner beräknas öka med 40-50 miljarder kronor 2023 jämfört med 2022. För Tranås kommun kommer ökningen nästa år, jämfört med 2022, beräknas vara runt 36 miljoner kronor.

Under 2000-talet har skatteintäkternas reala utveckling varit god till följd av att löneökningarna i samhället har varit högre än prisökningarna, vilket är den normala situationen vid ekonomisk tillväxt. Inför 2023 är situationen den omvända. Skatteunderlaget urholkas reellt sett till följd av ökade priser, vilket innebär minskad köpkraft. Till detta ska läggas att kommuner också ska finansiera en förändrad befolkningsstruktur med fler invånare och en större andel äldre. I Tranås är redan andelen äldre mer än rikssnittet. SKR, bedömer därmed att kommunernas sammanlagda resultat försämras om inga åtgärder eller intäktsförstärkningar vidtas. Regeringens budgetproposition presenterades i början av november med satsningar på välfärden men det är fortfarande för tidigt att säga hur dessa satsningar påverkar vår kommun i form av ökade statliga bidrag kommande år.

Händelser av väsentlig betydelse

Kriget i Ukraina

Rysslands krig mot Ukraina har lett till stora flyktingströmmar vilket även påverkat Tranås kommun. I mars fick kommunen en begäran av Migrationsverket att bidra med tillfälliga boendeplatser för 40 personer. En arbetsgrupp tillsattes för att planera mottagandet. I början av sommaren infördes ny lagstiftning som överförde ansvaret för bosättning av flyktingar enligt massflyktsdirektivet till kommunerna. Då antalet flyktingar som kommit till kommunen än så länge är få, har kommunen valt att teckna hyresavtal för enskilda lägenheter istället för ett helt boende.

Covid-19

Sedan 1 april klassas covid-19 inte längre som allmän- och samhällsfarlig. Under våren har verksamheterna succesivt återgått till normal nivå. Staten har betalat ut ersättning till kommunerna för höga sjuklönekostnader till och med mars 2022.

Vilka effekter pandemin för med sig in i framtiden är svårt att förutspå. De första månaderna av 2022 blev tuffa för verksamheterna på grund av stor smittspridning av covid-19 i kommunen. Belastningen var då extrem på socialnämndens hälso- och sjukvård, äldreomsorg samt funktionshinderomsorg till följd av mycket hög sjukfrånvaro. Barn- och utbildningsförvaltning hade stora bemanningsproblem inom förskola och skola. Förvaltningen gjorde sitt yttersta för att ge barn och elever en verksamhet att gå till varje dag, men brist på vikarier medförde en större belastning på kvarvarande personal.

Organisationsförändringar

Kulturskolans verksamhet övergick den första september från barn- och utbildningsförvaltningen till kultur- och fritidsförvaltningen i syfte att renodla barn- och utbildningsförvaltningens verksamhet till skollags- och läroplansstyrd verksamhet.

Bemanningsenheten har flyttats från HR- och arbetsmarkandsförvaltningen till socialtjänsten.

I augusti tillträdde ny förvaltningschef för kultur-och fritidsförvaltningen.

Inom kommunledningsförvaltningen har det beslutats, från 1 januari 2023, om en flytt av kommunarkivet från data- och serviceavdelningen till kansliavdelningen.

Tillväxtarbete

Försäljning av tomter i Norraby pågår. Som följd inkommer ansökningar om bygglov. Fortsatt arbete med bostäder pågår och utformning av nästkommande villaområde, Tostås Bo, kommer att färdigställas under året.

Fortsatt utveckling av industritomter sker i Höganlofts industriområde och målet är att Tranås kommun ska kunna erbjuda 10 hektar byggklar grovterrasserad mark till försäljning för etableringar av företag.

Verksamhetslokaler

Lokalfrågor fortsätter att vara i fokus inom barn- och utbildningsförvaltningen och lokalprogram tas fram för Granelundsskolan och Junkaremålsskolan F-6 med särskola. Arbetet med utformning och nybyggnation av grundskolor är en stor och viktig fråga för förvaltningen. En ny verksamhetschef för grundskolan började vid höstterminens start, då tidigare verksamhetschef övergått till en projektanställning med ansvar för skolbyggnationer.

Under sommaren påbörjades rivningen av Junkaremålsskolans gamla lokaler. Den nya skolan ska vara färdigställd till höstterminsstart 2024. Planering för den nya skolan i Granelund har också påbörjats. Skolan ska vara klar till höstterminen 2025.

Efter vårterminens slut fattades beslut om att Hubbarpskolans lokaler inte längre kunde nyttjas. Under sommaren arbetades tillfälliga lösningar för lokaler fram. Efter renoveringsarbete kunde elever och personal återgå till Hubbarpskolans lokaler efter höstlovet.

Även samhällsbyggnadsförvaltningen arbetar med lokalfrågan genom en ny lokalförsörjningsplan för kostverksamheten. Planen ska redovisa nuläge och målbild för hur kostverksamheten inom Tranås kommun ska kunna optimera sin verksamhet och sina lokaler, för att kunna bedriva en resurseffektiv verksamhet. Vidare fortsätter förvaltningen arbetet med att skapa en resurseffektiv organisation med ordning och reda.

Kommunala bolagen

Tranås Energi AB:s investering i ny ugn i den äldre av bolagets två kraftvärmepannor slutfördes under vintern. Reinvesteringen i ny turbin- och generator i Visskvarns vattenkraftstation har slutförts under mars månad och stationen är nu åter i drift.

AB Tranås bostäders uppförande av LSS-boende nummer två löper enligt plan och färdigställdes i slutet av sommaren. Beslut har tagits att Kungsparkens förskola ska rivas. Av de under året påbörjade projekt som avser verksamhetslokaler finns bland annat Granelundskolan, Junkaremålsskolan samt Parkgården.

Beslut i fullmäktige att projektkostnader för de ej utförda projekten Arena Tranås samt del av nybyggnad Holavedsgymnasiet, 23 mkr, ska belasta AB Tranås bostäders resultat för räkenskapsåret 2023.

Beslut i fullmäktige att AB Tranås bostäder ska ge Tranås kommun en hyresrabatt på kommunens hyresavtal år 2023. Istället för gällande indexuppräknings ska hyresavtalen räknas upp med 4,5 %. Rabatten avser enbart år 2023.

Övrigt

I kommunfullmäktige har beslut tagits att Tranås kommun ska införa en koldioxidbudget. Syftet med en koldioxidbudget är att tydliggöra de utmaningar Tranås kommun står inför när det handlar om att uppnå Parisavtalet. En koldioxidbudget beräknar en årlig utsläppsminskningstakt samt konkretiserar hur mycket ett område som till exempel en kommun behöver minska sina koldioxidutsläpp. En koldioxidbudget beräknas utifrån vilka utsläpp som finns i kommunen i dag och hur mycket utsläppen måste minska.

Kommunstyrelsen tog i januari beslut om att revidera riktlinjer för beslut om försörjningsstöd. Förslaget gör gällande att besluten om utbetalning av försörjningsstöd kan, inom lagens ramar, ske inom en mer begränsad nivå än tidigare. Kostnadmässigt innebär detta en sänkning av bland annat hyreskostnader. Beslutet ger också en symbolisk tydlighet om vilken riktning som förvaltningen och dess verksamheter ska gå.

I juni antog kommunfullmäktige en ny översiktsplan. Den är nu helt digital och tar höjd för ett flertal strategiska frågor kring bostadsbyggande, verksamhetsområden, nya stambanor, grönstruktur m.m.

Tranås kommun kommer att stärka sitt brottsförebyggande arbete genom att samordna det brottsförebyggande arbetet mellan olika parter, kartlägga brottsligheten i kommunen samt agera drivande och möjliggörande för faktiska åtgärder. Målet är att Tranås ska vara en trygg kommun att bo och vistas i.

Bilagor: Drift- och investeringsresultat i siffror**Driftutfall och helårsprognos för Tranås kommun 2022-10-31**

DRIFTREDOVISNING PER NÄMND (Mkr)	Budget 2022	Netto-utfall	Netto-utfall i % av budget	Prognos	Utfall föreg år	Prognos % av budget	Diff
Kommunfullmäktige	6,5	5,0	76%	6,1	5,7	93,2%	0,4
Varav Överförmyndaren	2,4	2,1	87%	2,4	2,3	98,8%	0,0
Varav Revisionen	0,9	0,6	66%	0,9	0,9	99,1%	0,0
Kommunstyrelsen	169,6	141,0	83%	171,3	165,3	101,0%	-1,7
Varav KS & KLF	84,2	64,0	75%	83,5	75,8	99,2%	0,7
Varav HRAMF	85,4	77,0	90%	87,8	89,7	102,8%	-2,4
Bygg- o Miljönämnd	5,6	4,1	73%	5,6	5,4	100,0%	0,0
Teknik exkl taxevht	46,3	37,9	82%	46,3	44,0	100,0%	0,0
Taxeverksamhet VA/AV	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-	0,0
Griftegårdsnämnd	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-	0,0
Kultur- o Fritidsnämnd	41,3	33,6	81%	41,3	40,6	99,9%	0,0
Barn- o Utbildningsnämnd	500,9	391,3	78%	489,9	479,7	97,8%	11,0
Socialnämnd	468,9	398,1	85%	462,9	449,5	98,7%	6,0
NETTO EXKL FINANSEN	1 239,2	1 011,0	82%	1 223,5	1 190,4	98,7%	15,8
Finansverksamhet	34,8	10,2	29%	50,5	28,1	145,0%	-15,7
Skatteintäkter	-903,0	-741,4	82%	-918,6	-878,6	101,7%	15,7
Generella bidrag	-389,6	-320,8	82%	-389,6	-375,3	100,0%	0,0
Uttag från bolagen	-14,0	-11,7	83%	-14,0	-10,0	-	0,0
NETTO FINANSEN	-1 271,7	-1 063,7	84%	-1 271,7	-1 235,8	100,0%	0,0
ÅRETS RESULTAT TRANÅS KOMMUN	-32,5	-52,7	162%	-48,2	-45,4	148,6%	15,8
Resultat i % av skatteintäkter & generella bidrag	2,5%	5,0%		3,7%	3,6%		

I tabellen ovan avser minus intäkter.

Driftutfall och helårsprognos för bolagskoncernen 2022-10-31

DRIFTREDOVISNING PER BOLAG (Mkr)	Budget 2022	Netto-utfall	Netto-utfall i % av budget	Prognos	Netto-utfall föreg år	Prognos i % av budget	Diff
Tranås Stadshus AB	4,6	2,6	57%	4,0	3,7	87,0%	0,6
AB Tranås bostäder	-11,2	-13,4	119%	21,9	-9,9	-194,8%	-33,1
Tranås Energi AB	-24,4	-23,9	98%	-29,0	-28,7	118,8%	4,6
ÅRETS RESULTAT BOLAGSKONCERN (innan skatt och bokslutsdispositioner)	-31,1	-34,7	2,7	-3,1	-34,9	10,0%	-28,0

I tabellen ovan avser minus intäkter.

Tranås kommunkoncerns investeringsutfall och årsprognos 2022-10-31

INVESTERINGAR (Mkr)	Budget 2022	Utfall	Prognos	Utfall i % av budget	Skillnad budget minus prognos, mkr
Kommunfullmäktige	0,0	0,0	0,0	-	0,0
KS+KLF	47,6	25,5	41,3	87%	6,3
HR oh AMF	0,5	0,0	0,5	100%	0,0
Bygg- o Miljönämnd	0,3	0,1	0,3	100%	0,0
Teknik exkl taxverksamhet	15,5	10,1	16,8	108%	-1,3
Taxverksamhet VA/AV	21,1	16,6	23,6	112%	-2,5
Griftegårdsnämnd	0,7	0,6	0,6	86%	0,1
Kultur- o Fritidsnämnd	3,0	1,1	1,4	47%	1,6
Barn- o Utbildningsnämnd	8,9	7,9	8,9	100%	0,0
Socialnämnd	3,8	1,9	3,1	82%	0,7
Årets investeringar, Tranås kommun	101,3	63,7	96,5	95%	4,8
AB Tranås bostäder	99,0	54,0	99,0	100%	0,0
Tranås Energi AB	70,0	62,5	70,0	100%	0,0
Årets investeringar Tranås Kommunkoncern	270,3	180,2	265,5	98%	4,8